

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่มีกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127¹ จนมาถึงประมวลกฎหมายอาญา ในฉบับปัจจุบันเป็นระยะเวลามากกว่า 100 ปี ปรากฏว่า ความผิดที่เป็นเหตุให้ผู้กระทำได้รับการลดโทษ และทำให้ต้องรับโทษหนักขึ้นมิได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในเนื้อหาสาระสำคัญ ในตัวบทหรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยหรือมีคำอธิบายที่ชัดเจนในเนื้อหาความแต่อย่างใด² หากจะมีการแก้ไขก็เพียงเปลี่ยนถ้อยคำบางประการซึ่งอาจแตกต่างกันตามยุคสมัย อันเนื่องมาจาก เงื่อนไขเวลาและภาษาที่เปลี่ยนแปลงไปเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า แม้ประเทศจะมีการพัฒนาไปตาม ความเปลี่ยนแปลงของโลกมากเพียงใด แต่กฎหมายไทยก็ยังคงหยุดนิ่งคงที่ มิได้มีการแก้ไขไปตาม ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น

ในเรื่องของการกระทำความผิดอาญาต่อบุพการีนั้น เป็นลักษณะความผิดของประเทศ ในเอเชีย อันอาจกล่าวได้ว่าเป็นอิทธิพลของศาสนา และลัทธิ ของประเทศต่างๆในภูมิภาคนี้³ จึงทำให้มีลักษณะพิเศษ แตกต่างจากการกระทำความผิดต่อบุคคลทั่วไป เพราะความกตัญญูตเวที ต่อบุพการี เป็นสิ่งสำคัญในสังคมไทย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล ในความรู้สึกของวิญญูชนทั่วไปเห็นว่าเป็นการกระทำต่อผู้ที่อบรมเลี้ยงดูและให้กำเนิดเรามา ดังนั้น หากผู้สืบสันดานกระทำความผิดต่อบุพการี ในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายอาญา

¹ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 250 วางหลักว่า “ผู้ใดฆ่าคนโดยเจตนา ต้องตามลักษณะ อย่างไรก็ดีต่อไปในมาตรานี้คือ

(1) ฆ่าบิดามารดา หรือญาติที่สืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปก็ดี...

ท่านว่ามันผู้ฆ่าคนตายโดยเจตนาในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดคั่งว่ามานี้เป็นคนทารุณร้ายกาจ ให้ลงอาญามันให้ตายตกไปตามกัน”

² จาก *มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดเหตุฉกรรจ์ในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย* (น.26-28), โดย ภาสพงษ์ เรณูมาศ, 2549, กรุงเทพฯ:ลิขสิทธิ์ 2549 โดย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

³ จาก *กฎหมายอาญาภาคความผิด* (น.91), โดย คณิต ฌ นคร ก, 2553, กรุงเทพฯ:วิญญูชน. ลิขสิทธิ์ 2553 โดยสำนักพิมพ์วิญญูชน.

มาตรา 334 ถึงมาตรา 336 วรรคแรก และความผิดฐานบุกรุกตามมาตรา 364 ผู้สืบสันดานจะได้รับ การยกเว้นโทษเฉพาะตัวหรือลดโทษให้ ตามมาตรา 71 วรรคสอง เนื่องจากเป็นความผิดเพียง เล็กน้อย เมื่อเทียบกับความเป็นเอกภาพในครอบครัว⁴ แต่หากผู้สืบสันดานกระทำความผิดต่อชีวิตของ บุพการี (Parricide) ก็จะเป็นเหตุเพิ่มโทษ กล่าวคือ ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษหนักขึ้น ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 289(1) ในขณะที่หากมีการกระทำความผิดต่อผู้มีพระคุณ คนชรา คนพิการ ไม่มีทางสู้ ประมวลกฎหมายอาญาให้รับผิดฐานฆ่าผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288⁵ มิได้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 289⁶ อย่างไรก็ตาม ขอบเขตความหมายของ คำว่าบุพการี ยังมีได้มีการระบุความหมายในประมวลกฎหมายอาญาไว้ให้ชัดเจนว่า หมายถึง บุพการีที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือรวมไปถึงบุพการีตามสายโลหิตด้วย มีเพียงคำพิพากษาศาลฎีกาและ ความเห็นของอาจารย์และนักวิชาการว่ามีความหมายครอบคลุมเพียงใดเท่านั้น ซึ่งยังคงมีความเห็น ที่แตกต่างกันอยู่

ตามปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเมื่อประกอบกับวิวัฒนาการเทคโนโลยีทางการแพทย์ ที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ปัญหาดังกล่าวมีความซับซ้อนขึ้น กล่าวคือ เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ (Reproductive Technology) ในปัจจุบันได้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและได้ช่วยคู่สมรสซึ่งประสบ ภาวะการมีบุตรยากอันเนื่องมาจากความบกพร่องของมดลูกของหญิง โดยการนำตัวอ่อนที่เกิดจาก

⁴ คณิศ ณ นคร (อ้างถึงใน แสง บุญเฉลิมวิภาส, 2551, น.103).

⁵ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 288 “ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี”

⁶ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 “ผู้ใด

(1) ฆ่าบุพการี

(2) ฆ่าเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตาม หน้าที่

(3) ฆ่าผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำความตามหน้าที่หรือเพราะเหตุที่บุคคลนั้น จะช่วยหรือได้ช่วยเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว

(4) ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน

(5) ฆ่าผู้อื่นโดยทรนินหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย

(6) ฆ่าผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำความผิดอย่างอื่น หรือ

(7) ฆ่าผู้อื่นเพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อ ปกปิดความผิดอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตนได้กระทำไว้

ต้องระวางโทษประหารชีวิต”

การปฏิสนธิภายนอกในร่างกายของคู่สมรสไปฝังในมดลูกของหญิงอื่น⁷ หรือที่เรียกว่าการอุ้มบุญ ซึ่งถือว่าเป็นการก่อกำเนิดชีวิตมนุษย์ด้วยวิธีผิดธรรมชาติ หากพิจารณาจากเทคโนโลยีที่ใช้ในการตั้งครรภ์ สามารถแบ่งการตั้งครรภ์แทนได้เป็น 2 ประเภท คือ การรับตั้งครรภ์แทนโดยสมบูรณ์ หรือการอุ้มบุญแท้ (Gestational Surrogacy) และการรับตั้งครรภ์แทนโดยไม่สมบูรณ์ หรือการอุ้มบุญเทียม (Traditional Surrogacy) สำหรับการอุ้มบุญแท้จะมีลักษณะใช้ไข่ของหญิงที่ว่าจ้าง และเชื้อสุมของชายที่ว่าจ้าง วิธีการนี้มักจะใช้กับกรณีที่หญิงผู้ว่าจ้างมดลูกมีปัญหาหรือไม่สามารถตั้งครรภ์ได้ แต่รังไข่ยังใช้งานได้ ส่วนกรณีที่ใช้ไข่ของหญิงที่ตั้งครรภ์แทน จะเรียกว่าอุ้มบุญเทียม เนื่องจากหญิงที่ว่าจ้างไม่สามารถใช้ไข่ของตัวเองได้เลย ต้องอาศัยไข่ของหญิงที่ตั้งครรภ์แทน⁸

หากพิจารณาเฉพาะการรับตั้งครรภ์แทน โดยสมบูรณ์ หรือการอุ้มบุญแท้ (Gestational Surrogacy) ซึ่งเป็นกรณีที่ไข่ของหญิงผู้ว่าจ้างและเชื้อสุมของชายผู้ว่าจ้าง เป็นวิธีการที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้ เพื่อแก้ไขปัญหาการมีบุตรยากนั้น ก็จะพบปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดสถานะบิดามารดาของเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน เพราะยังไม่มีกฎหมายรับรองให้เด็กนั้นเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของคู่สมรส ในเมื่อหญิงที่ตั้งครรภ์แทนเป็นผู้ที่ให้กำเนิดเด็ก หญิงที่ตั้งครรภ์แทนจะเป็นมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ กรณีนี้เกิดเป็นกรณีพิพาท ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา⁹ ได้เคยให้ความเห็นไว้ว่า ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15 “สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก” ซึ่งต้องเป็นสภาพการคลอดออกจากครรภ์มารดา หญิงที่ตั้งครรภ์แทนจึงเป็นมารดาที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อหญิงที่ตั้งครรภ์แทนมีสามี เด็กจะต้องเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของสามีด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1536 ดังนี้ ย่อมเป็นปัญหาว่า ชายและหญิงผู้ว่าจ้างและประสงค์มีบุตร ซึ่งมีลักษณะทางพันธุกรรม หรือมีสายโลหิตเดียวกันกับเด็กที่คลอดออกมา แต่กลับมิได้เป็นบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายการกำหนดสถานะของบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นนี้จึงกลายเป็นปัญหา และอาจกระทบต่อความสัมพันธ์ของครอบครัวได้

ประเทศไทยเคยมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ... เพื่อมุ่งแก้ปัญหาทางกฎหมายสำหรับเด็กที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ มิให้เกิดปัญหาทางกฎหมายว่าผู้ใดควรเป็นบิดามารดาของเด็กที่เกิดจากหญิงที่ตั้งครรภ์แทน ซึ่งก็มีนักวิชาการบางท่านเห็นว่าเป็นการใช้กระบวนการ

⁷ จาก “การตั้งครรภ์แทน (Surrogacy) และการคุ้มครองเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน”, โดย วรณรวิ ชันทอง, 2557, วารสารศาลยุติธรรม, 7(4), 39.

⁸ เสรี ชีรพงษ์. (2551). *อุ้มบุญ*. สืบค้น 15 กรกฎาคม 2557, จาก <http://drseri.com>.

⁹ ดู บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 209/2550.

ทางนิติบัญญัติมาเพื่อตัดความสัมพันธ์ตามธรรมชาติ ในความรู้สึกทางศีลธรรมก็อาจจะไปด้วยกันไม่ได้¹⁰ ในขณะนั้นคณะรัฐมนตรียังไม่มีมติเห็นชอบในการนำเสนอต่อรัฐสภา แต่มีมติให้ส่งคณะกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อนำไปพิจารณาพร้อมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อมาปัญหาการรับจ้างตั้งครรภ์แทนในประเทศไทยเป็นไปอย่างแพร่หลาย มีการรับจ้างตั้งครรภ์แทนเพื่อประโยชน์ทางการค้า คนไทยใช้บริการการตั้งครรภ์แทน และชาวต่างชาติได้เข้ามาว่าจ้างให้คนไทยตั้งครรภ์แทนเป็นจำนวนมาก คณะกรรมการเด็กแห่งชาติ ได้ระบุตัวเลขที่ชาวออสเตรเลียเข้ามาใช้บริการตั้งครรภ์แทนเชิงพาณิชย์ในประเทศไทย ในปี 2556 เป็นจำนวนถึง 200 คู่ และคาดว่าจะมีทารกในครรภ์หญิงที่ตั้งครรภ์แทนแล้วกว่า 150 คน¹¹ แต่กลับไม่มีกฎหมายที่ควบคุมการตั้งครรภ์แทนอย่างชัดเจน ประกอบกับการกำหนดสถานะของมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายก็ยังเป็นปัญหาอยู่ ดังนั้น เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2557 คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ... และเตรียมนำเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) เป็นผู้พิจารณาบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป โดยมีสาระสำคัญเช่นเดิมดังที่เคยเสนอมมาแล้ว มีการรับรองเรื่องการตั้งครรภ์แทนว่าสามารถทำได้ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด และยังได้บัญญัติให้เด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทนเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ที่ขอให้ตั้งครรภ์แทน โดยพยายามบัญญัติรายละเอียดให้ครอบคลุมปัญหาต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ในระดับหนึ่ง¹²

กรณีดังกล่าวนี้ หากมองในเรื่องความรับผิดชอบทางอาญา ซึ่งมุ่งประสงค์ที่จะคุ้มครองสังคมให้เกิดความสงบเรียบร้อย หากมีกรณีที่มีผู้สืบสันดานกระทำความผิดต่อบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน คือ บิดามารดาคู่สมรสผู้ว่าจ้าง ผู้บริจาคเชื้อสุจิหรือไข่ มารดาที่ตั้งครรภ์แทน หรือสามีของมารดาที่ตั้งครรภ์แทนหากมี จะเป็นเหตุยกเว้นโทษเฉพาะตัวหรือลดโทษให้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง หรือผู้สืบสันดานฆ่าบิดามารดาคู่สมรสผู้ว่าจ้าง ซึ่งเป็นเจ้าของเชื้อสุจิและไข่ หรือมารดาที่ตั้งครรภ์แทน จะเป็นเหตุเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289(1) หรือไม่ เพราะบิดามารดาคู่สมรสผู้ว่าจ้าง ซึ่งเป็นเจ้าของเชื้อสุจิและไข่เป็นผู้ที่มีสายโลหิตเดียวกัน (Jus sanguinis) เมื่อตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์แล้ว

¹⁰ จาก “การผสมเทียมและการอุ้มบุญกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”, โดย กุลพล พลวัน, 2556, บทบัญญัติ, 69(1), 7-8.

¹¹ คณะ กก.เด็กฯ เปิดรับจดแจ้งลงทะเบียน “แม่อุ้มบุญ”. (2557). สืบค้น 28 สิงหาคม 2557, จาก www.mcot.net/site/content?id=53fc4e8_fbe0470afb68b456b#.VCi0_GlaySM.

¹² การตั้งครรภ์แทน (Surrogacy) และการคุ้มครองเด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์แทน (น. 39). เล่มเดิม.

ย่อมปรากฏลักษณะทางพันธุกรรมที่ตรงกันด้วย ส่วนมารดาที่ตั้งครรภ์แทนเป็นผู้ให้กำเนิดชีวิตเสมือนเป็นการอาศัยท้องของมารดาที่ตั้งครรภ์แทนในการตั้งครรภ์และให้กำเนิดทารก เช่นนี้จะเกิดปัญหาในการวินิจฉัยความรับผิดชอบทางอาญาหรือไม่ หากว่าเราพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมีบทบัญญัติกำหนดให้มารดาผู้ให้กำเนิด เป็นมารดาที่ชอบด้วยกฎหมาย มารดาที่ตั้งครรภ์แทนก็จะ เป็นมารดาที่ชอบด้วยกฎหมาย และหากมีสามี ชายผู้เป็นสามีย่อมเป็นบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายของเด็กด้วย หากนำหลักความเป็นบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายมากำหนดขอบเขตของคำว่าบุพการีในประมวลกฎหมายอาญา ก็อาจทำให้บิดาและมารดาผู้ว่าจ้างซึ่งมีสายโลหิตเดียวกัน มีความประสงค์ที่จะมีบุตร และอาศัยอยู่เป็นครอบครัวเดียวกัน มิใช่บุพการีตามประมวลกฎหมายอาญา ในเรื่องนี้ ทำให้กฎหมายอาญาที่มีมาตรการลงโทษที่รุนแรงไม่มีความชัดเจนแน่นอน และเกิดปัญหาในการวินิจฉัยความรับผิดชอบทางอาญาได้

ตัวอย่างปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น นางเลื่องจดทะเบียนสมรสโดยชอบด้วยกฎหมายกับนายเขียวแต่ไม่สามารถมีบุตรได้ จึงไปฝากให้นางม่วงน้องสาวตั้งครรภ์แทน โดยใช้สุจิจากนายเขียวและไข่ของนางเลื่อง หากเมื่อนางม่วงคลอดเด็กหญิงส้มแล้ว ต่อมาเด็กหญิงส้มโตขึ้นจนบรรลุนิติภาวะแต่กลับมามีภรรยาคนใหม่ นางม่วง กรณีเช่นนี้นางสาวส้มจะได้รับประโยชน์จากประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง หรือไม่ หรือถ้านางสาวส้มกลับมามีภรรยาคนใหม่ นางสาวส้มจะต้องรับผิดชอบฐานฆ่าบุพการีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289(1) หรือไม่¹³ เนื่องจากไม่มีการกำหนดขอบเขตคำว่าบุพการี ไว้ให้ชัดเจนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงอาจทำให้เกิดปัญหาการวินิจฉัยความรับผิดชอบทางอาญาได้ และหากว่าการกระทำเหล่านี้เป็นการกระทำต่อบิดามารดาผู้ว่าจ้าง จะถือตามหลักสายโลหิตให้บิดามารดาผู้ว่าจ้างซึ่งไม่ใช่บิดามารดาโดยชอบด้วยกฎหมายเป็นบุพการีตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตของคำว่าบุพการีตามประมวลกฎหมายอาญา กรณีที่เป็นการกระทำระหว่างผู้สืบสันดานและบุพการี ซึ่งในบางประเทศได้มีการให้ความหมายของคำว่าบุพการีไว้ครอบคลุมมากกว่าประเทศไทย อาทิเช่น ในประเทศฝรั่งเศส¹⁴ ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นที่ต้องรับโทษหนักขึ้นเพราะการฆ่าบุพการีนั้น มีกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 221-4 โดยบุพการีตามมาตรานี้ รวมถึง บิดามารดาตามความเป็นจริงหรือบิดามารดาบุญธรรมด้วย กรณีต่างๆ เหล่านี้ จะมีความสอดคล้องกับกฎหมายอาญาของไทยหรือไม่

¹³ จาก *รวมคำบรรยายเนติบัณฑิตสมัยที่ 65*, โดย ไกรฤกษ์ เกษมสันต์, ม.ล., 2555 , กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา, ลิขสิทธิ์ 2555 โดยสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

¹⁴ จาก *รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส* (น. 10-11), โดย อุทัย อาทิวา, 2554, กรุงเทพฯ: วิ.เจ.พรินต์, ลิขสิทธิ์ 2554 โดย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แตกต่างกันอย่างไร แม้ว่าในปัจจุบันจะยังไม่มีคดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาต่อบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทนเกิดขึ้น แต่เนื่องจากได้มีการให้บริการการตั้งครรภ์แทนอย่างแพร่หลายทั่วโลก ประกอบกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก็มีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะศึกษาขอบเขตของคำว่าบุพการีในประมวลกฎหมายอาญากรณีที่ผู้สืบสันดานกระทำความผิดต่อบุพการีและบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน คือ บิดามารดาผู้ว่าจ้าง ซึ่งเป็นเจ้าของเชื้ออสุจิและไข่ มารดาที่ตั้งครรภ์แทน และรวมไปถึงสามีของมารดาที่ตั้งครรภ์แทนหากมีด้วย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายในต่างประเทศเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายอาญาไทยให้เหมาะสมกับวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ประวัติความเป็นมา และคุณธรรมทางกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการขอบเขตความรับผิดชอบทางอาญา กรณีที่เป็นการกระทำของผู้สืบสันดานต่อบุพการี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง และมาตรา 289(1) รวมถึงแนวคิดและพัฒนาการทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์แทน
2. ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาตลอดจนผลกระทบเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของคำว่าบุพการีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง และมาตรา 289(1) ข้อจำกัดเกี่ยวกับขอบเขตความรับผิดชอบทางอาญา ที่ผู้สืบสันดานกระทำความผิดต่อบุพการี ยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีกระทำความผิดต่อบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน อันเป็นเหตุยกเว้นโทษเฉพาะตัว และเหตุเพิ่มโทษเฉพาะตัว
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบขอบเขตความรับผิดชอบทางอาญา กรณีที่เป็นการกระทำของผู้สืบสันดานต่อบุพการี และบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289(1) และการกำหนดสถานะของบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายในกรณีที่มีการตั้งครรภ์แทน ตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
4. ศึกษาหาแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดขอบเขตความหมายคำว่า บุพการี ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 ตลอดจนกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง และมาตรา 289(1) ให้ครอบคลุมถึงกรณีที่เกิดกับบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน

1.3 สมมติฐาน

บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง ซึ่งเป็นเหตุยกเว้นโทษเฉพาะตัวหรือลดโทษให้ และมาตรา 289(1) ซึ่งเป็นเหตุเพิ่มโทษเฉพาะตัว ในกรณีที่ผู้สืบสันดาน

กระทำต่อบุพการีนั่น มิได้มีการกำหนดขอบเขตความหมายของคำว่า บุพการี ให้มีความชัดเจนว่ามีความหมายที่ครอบคลุมเพียงใด เมื่อมีเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ กรณีเกี่ยวกับการตั้งครรภ์แทน ซึ่งไข่ของภรรยาและเชื้อสpermของสามีฉีดเข้าไปในมดลูกของหญิงที่ตั้งครรภ์แทน หรือมีการรับบริจาคเชื้อสpermเพื่อมาผสมกับไข่ของภรรยา หรือรับบริจาคไข่เพื่อมาผสมกับเชื้อสpermของสามี และฉีดเข้าไปในมดลูกของหญิงที่ตั้งครรภ์แทน จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในการวินิจฉัยขอบเขตความรับผิดชอบทางอาญาต่อไปในอนาคตหากเป็นการกระทำความผิดทางอาญาระหว่างผู้สืบสันดานต่อบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน คือ บิดามารดาผู้ว่าจ้างผู้บริจาคเชื้อสpermหรือไข่ มารดาที่ตั้งครรภ์แทน และรวมไปถึงสามีของมารดาที่ตั้งครรภ์แทนหากมี

ในต่างประเทศนั้น แม้ว่าจะไม่พบการกระทำความผิดทางอาญาในกรณีดังกล่าว แต่ในบางประเทศก็ได้มีการกำหนดขอบเขตคำว่าบุพการีไว้ครอบคลุมมากกว่าประเทศไทย เช่น ในประเทศฟิลิปปินส์กำหนดการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินบางประการต่อผู้สืบสายโลหิตทั้งโดยตรงขึ้นไปหรือลงมา เป็นเหตุแห่งการไม่ต้องรับผิดชอบให้กับผู้กระทำ ส่วนในประเทศฝรั่งเศส การฆ่าบิดามารดาตามความจริง ตามกฎหมาย และรวมถึงผู้รับบุตรบุญธรรม เป็นเหตุเพิ่มโทษผู้กระทำความผิด ส่วนในประเทศไทยนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 71 วรรคสอง และในมาตรา 289(1) เจตนารมณ์ของกฎหมายประสงค์คุ้มครองให้เกิดความเป็นเอกภาพในครอบครัว และคุ้มครองให้บุคคลมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ บิดามารดาผู้ว่าจ้าง ซึ่งเป็นเจ้าของเชื้อสpermหรือไข่ แม้จะมีใช้บิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็เป็นผู้ที่ประสงค์มีบุตร มีสายโลหิตเดียวกับเด็กที่คลอดออกมา และอยู่ร่วมอาศัยเป็นสถาบันครอบครัวเดียวกัน จึงสมควรได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาโดยกำหนดขอบเขตของคำว่าบุพการี ให้ชัดเจน และครอบคลุมถึงบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน เฉพาะบิดามารดาผู้ว่าจ้าง ทั้งนี้ เพื่อให้กฎหมายอาญามีความชัดเจนแน่นอนสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย และรองรับกับเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่มีความซับซ้อนมากขึ้นต่อไป

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเหตุยกเว้นโทษเฉพาะตัวหรือเหตุลดโทษให้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง และเหตุเพิ่มโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 289(1) ประวัติความเป็นมาของกฎหมายอาญาไทยตั้งแต่กฎหมายตราสามดวงจนถึงประมวลกฎหมายอาญา แนวคิดและพัฒนาการทางกฎหมายเกี่ยวกับการตั้งครรภ์แทน และศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ทั้งประเทศที่มีระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ และระบบกฎหมายซีวิลลอว์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในการกำหนดขอบเขตของคำว่า

บุพการีในประมวลกฎหมายอาญา กรณีที่ผู้สืบสันดานกระทำต่อบุพการี และบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน คือ บิดามารดาผู้ว่าจ้าง ผู้บริจาคเชื้ออสุจิหรือไข่ มารดาที่ตั้งครรภ์แทน และสามีของมารดาที่ตั้งครรภ์แทนหากมี เพื่อหาแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาให้มีความเหมาะสมต่อไป

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการค้นคว้าวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยอาศัยการค้นคว้า การรวบรวม ข้อมูลทางเอกสาร ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษจากบทความ หนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสาร ตำราทฤษฎี และจากเว็บไซต์ เพื่อนำมาประมวลวิเคราะห์เปรียบเทียบ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิดทฤษฎี ประวัติความเป็นมา และคุณธรรมทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตความรับผิดชอบทางอาญา กรณีที่เป็นการกระทำของผู้สืบสันดานต่อบุพการีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง และมาตรา 289(1) รวมถึงแนวคิดและพัฒนาการทางการแพทย์ ที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์แทน

2. ทำให้ทราบปัญหาตลอดจนผลกระทบเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของคำว่าบุพการีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง และมาตรา 289(1) ข้อจำกัดเกี่ยวกับขอบเขตความรับผิดชอบทางอาญา ที่ผู้สืบสันดานกระทำต่อบุพการี ยังไม่ครอบคลุมถึงกรณีกระทำต่อบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน อันเป็นเหตุยกเว้นโทษเฉพาะตัวหรือลดโทษให้ และเหตุเพิ่มโทษเฉพาะตัว

3. ทำให้ทราบขอบเขตความรับผิดชอบทางอาญา กรณีที่เป็นการกระทำของผู้สืบสันดานต่อบุพการี และบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289(1) และการกำหนดสถานะของบิดามารดาที่ชอบด้วยกฎหมายในกรณีที่มีการตั้งครรภ์แทน ตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

4. ทำให้ทราบแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา โดยกำหนดขอบเขตความหมายคำว่า บุพการี ไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 ตลอดจนกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 วรรคสอง และมาตรา 289(1) ให้ครอบคลุมกรณีที่เกิดกับบุคคลผู้มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์แทน